

liqua deditur unguis sancti

canu leonide deprecatur vas

Laudis aquila **L**audis forma bestia

lis qua scipua thieralis nota sit

materialis her est impositio in

picinis famem. pleni us

quoniam hanc dicitur in

que de sententia nos dicit ad

una alio super us de

pe mercedis et coram

Reyßer dieser Buch.

1. Bekantnis von der personlichen Vereinigung beider Naturen in Christo v. Titelm. Heshusij.
2. Bekantnis vom h. Abendmahl Christi. Heshusij.
3. Brieff von dem Collegio der zu Landenburg versambelten Theologen von dem Vbi quæste
Vobis Christo Item iudicium Heshusij
4. Brieff von den neuen Amblingiten
5. Uebersetzung des Dymokartes, nambis zu Leipzig wider die Anhaltischen Theologen
Brieff von den neuen Amblingiten.
6. Antwort auff etliche frugestellte fragen Titelm. Heshusij et c. davon in
7. Extrakt oder abzug auß einem christlichen Dombrieff und warnung v. Heshusij (im h. l. 177)
8. Warnung mit Vermahnung der von Zerbst an v. Selneccern
9. Kurzer schriftliche Antwort auff die Anhaltischen Theologen Warnung und Vermahnung
10. Selneccer Kurzer abblomung der schriftlichen Antwort der Ambler Theologen
11. Auff die Anhaltischen Theologen wider v. Chemnitzium und Selner.
12. Bericht Vobis M. Wolff Ambling und sein anhang wider die Anhaltischen Predigern
13. Johicarpis hieser erklarung Vber 3 fragen, welche Huber eruyert hat.
14. Disputatio de persona Christi Pfaffradon
15. Disputatio 1. de officio prophethico Christi. Berckelmann
16. Historia passionis et resurrectionis Christi per Justum Groschart
17. Enchiridion Catecheticon Cuppij
18. De incarnatione Verbi disputatio per Alarinum
19. Disputatio 3. de peccato originis. Hoffmann
20. Propositiones de Baptismo Heshusij
21. Disputatio de ecclesia Dei Boetij

HISTORIA PASSIO-
NIS, ATQVE RESVRRECTIONIS
DOMINI EX VETERI TESTAMENTO
excerpta

Cui annexus est
TRACTATVS DE MYSTE-
RIO CRVCIS

PER
MYSTVM GROSCVRDT ALFEL-
DENSEM.

HILDESIAE

Typis exscripsit Andreas Hantzsch,
Anno 1609.

Reverendis, amplisimis,
magnificis, doctrinâ clarâ, virtute rarâ e-
minentibus viris ac Dominis.

**DN. PETRO VVINDRUVVIO, Cœnobij
Riddageshusani præfuli vigilantissimo & dis-
gnissimo,**

ac

**DN. BASILIO SATLERO, s. s. Theologiae
Doctore celeberrimo, & Brunsvigiaci Ducatus
Superintendenti generalissimo.**

NEC NON

**Integerrimo, prudentissimo, virtute et doctrinâ
ornatissimo viro,**

**DN. IOANNI BARNSDORPHIO, poten-
tissimi Brunsvicensium Principis Archiquæ-
storii.**

**Mecœnatibus suis æternum colendis hæc
studiorum suorum pri-
mitias**

**gratitudinis & observantiæ ergo
offert & consecrat.**

**IUSTVS GROSCVRDT, ALFEL-
densis.**

Historia

Historia Passionis & Resurrectionis Domini ex veteri Testamento deprompta.

Actus Passionis Domine, neq; non resurrectionis, si non singulos, plerosq; saltem, ex veteri testamenti libris ipsius Christi passi & resuscitati divino adjuvante Spiritu, contexturi, à scribarum de Christo interficiendo consultationibus hauri merito D. Mattheo factus

initium,

Has verò sic à Salomone descriptas accepimus: Circumveniamus, dixerunt, Iustum, quoniam inutilis est nobis, et contrarius est operibus nostris, & impropereat nobis peccata legis, & diffamat in nos peccata disciplinae nostrae promittit se scientiam Dei habere & Filium Dei se nominat. Factus est nobis in translationem cogitationum nostrarum. Gravis est etiam nobis ad videndum, quoniam dissimilis est alijs vita illius, & immutatae sunt viae ejus. Tanquam nugates aestimati sumus ab illo, & abstinet se à vijs nostris tanquam ab immunditijs. & praefert novissima justorum, & gloriatur patrem se habere Deum. Videamus ergo si sermones illius veri sint, & sententias, quae venturae sunt illi, & sciamus, quae erunt novissima illius. Contumelia, & tormento interrogemus eum. Morte turpissimam condemnemus eum. Vter jam horum Matthaeus an Salomon illas descripsit plenius. Verum & de Caipha iudicio audiamus differentem Prophetam: In die illa, inquit, erit Dominus exercituum Spiritus iudicij sedens super tribunal. Verum hi quoq; nesciunt, & praebrietate (praementis coecitate putat) erraverunt. Sacerdos & Prophetas nescierunt, praebrietate, nescierunt videntem, ignoraverunt iudicium. Cetera institutionem quod attinet, & illam nobis hu verbis praedictam legimus apud Salomonem: Sapientia immolavit victimas suas. Miscuit vinum & proposuit

511
cum
Matt 26.
de scribarum
consultationibus.
Sap. 2.

Esa. 28.

se loca eius
proverb.

proposuit mensam suam. Et insipientibus (quis enim mysterium hoc in-
 telligit?) locuta est: Venite, comedite panem meum, & bibite vinum,
 quod miscui vobis. Eandem typus Christi Melchisedech, proferens
 panem & vinum nobis adumbravit. Et quidem panem hunc Christum
 ipsum futurum vaticinatur psalmista, dum inquit. Et erit (Messias
 scilicet) placenta vel frustum frumenti (utivertit R. Salomo), vel
 panis (uti R. Kimhi) in terra etc. Quod verò coena hæc & memoriale
 Domini esse debet testatum reliquit alia scriptura: Vivent tritico,
 & germinabunt, quasi vinea: memoriale ejus sicut vinum Libani.
 Nec pedum Apostolorum lotionem post cenam factam ignotam nobis
 esse voluit Salomon, sic in Cantico suo canens: Expoliavi me tunicâ,
 quomodo induar illâ? Lavi pedes meos (nam & Apostolorum, uti Chri-
 sti membrorum pedes ejus erant) quomodo inquinabo illos. Si & vati-
 cinium de proditore Domini audire cupis, adverte, quid Psalmus di-
 cat: Qui manducat panes meos, ampliavit adversum me supplantâ-
 tionem. Et alibi: Amici mei & proximi mei adversum me appropin-
 quaverunt & steterunt. Audi & de venditione Prophetam: Super
 tribus sceleribus & super quatuor non convertam eum, pro eo; quod
 vendiderit pro argento justum. Neque non de emtionis precio: Et dixi,
 inquit, ad eos: si bonum est in conspectu vestro, date mercedem meam
 & abite. Et appenderunt mercedem triginta argenteos. Quis etiam
 Davidem torrentem Cedron transeuntem typum Christi eundem
 transeuntis gessisse non videt? Nec hortum introeuntem Dominum
 Canticum cant. nobis depinxisse insiciabitur, qui legerit: Descendi in
 hortum nunc cum. Nescivi. (vox animæ in extremis angustijs posita)
 anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab hoc est, po-
 puli mei spontanei, discipulorum, puta. Vbi nec paulo post annexam in
 hortum descensus causam quis prætereat velim. Sic enim ibi: Sub ar-
 bore, malo, suscitavi te: ibi corrupta est mater tua, ibi violata est ge-
 nitrix tua. Extremum quoque animi Domini in horto angorem quis
 non intelligit his psalmographi verbis indicari: Repleta est malis ani-
 ma mea, & vita mea inferno appropinquavit. Et cum legimus: ponet
 in pulvere os suum, si forte sit spes, nonne quæ Dominus in faciem su-

Gen. 14.

Pf. 71.

Ose. 14.

v. 8.

Cant. 5.

Pf. 40.

Pf. 31.

Amos 2:

Zach. 11.

2. Reg. 15.

Cant. 6.

C. 8.

Pf. 87.

Thren. 3.

v. 29.

De cruce pidi

De proditore

*Transitus hor-
tantis (adm.)*

*Introsus in hor-
tum*

Agna in horte

os suum. Et factus sum sicuti homo non audiens, & non habens in ore
 suo redargutiones. Quid jam de Petro longe intervallo sequente Do-
 minum potuisset proferrī clarius? quid de servo pontificis Domino im-
 merito colaphum infringente expressius? quid de falsis testibus adver-
 sus Dominum conductu dilucidius? quid de Christi silentio planius?
 Quid? quod et frigus prænunciant, ob cuius inclementiam Petrus cum
 servis ad ignem stans se calefaciebat. Sic enim ille: In die illo non erit
 lux, sed frigus & gelu erit uno die. Servorum quoque immanitatem in
 Dominum adeo luculenter describunt ut nihil supra. Sic .n. ille. Da-
 bit percutienti se maxillam, saturabitur opprobrijs. Et alius: Corpus
 meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus, faciem meam
 non averti ab increpantibus, & conspuentibus in me. Imò etiam ipsum
 tempus matutinum nempe, secundi pontificum conventus, accuratè
 annotarunt, ut ex sequenti patet dicto. Væ qui cogitatis inutile, &
 operamini malum in cubilibus vestris, in luce matutina faciunt illud,
 quia contra Dominum est manus illorum. Nec de Christi vincitū ad
 prætorium, id est, ad aedes Pilati deductione omnino tacere, quod ex
 hoc palam est oraculo: Alligantes adduxerunt eum ad xenium Regis
 Iarim: hoc est, silvestris. Oleaster enim, sive gentilis, erat Pilatus:
 Sicuti nec de proditiōis precio à Iuda in templum projecto, ita .n. ille
 Tuli argenteos triginta, & proieci illos in domum Domini, ad statua-
 rium, à quo scilicet emerunt Hakeldama. Cæterum & in Psalmo.
 graphi persona expressè alicubi conqueritur Dominus in se coram præ-
 sidente testes iniquos insurrecturos, mentituramque sibi iniquitatem, &
 ut alibi, canes multos se circumdaturos, consiliumque malignantium
 se obsessurum. Quemadmodum & de illo, quod ad Herodem se essent
 adducturi, cum apud alium inquit: Cum sanare vellem Israel, in ma-
 litia sua letificaverunt Regem & in mendacijs suis principes. Et ite-
 rum apud Psalmographum de eodem: Audivi vituperationem multo-
 rum commorantium in circuitu, hoc est aulicorum. In eodum conve-
 nirent simul, adversum me, accipere animam meam, conciliati sunt,
 Herodes scilicet & Pilatus. Barnabam quoque hominem sceleratissi-
 mum Christo prelatum iri, tantum absuit, ut reticeret, Esaias ut e-

frigus.
 Zach. 14.
servorum im-
manitas.
 Thren. 3.
 v. 30.
 Esa. 50.
conspuerunt.
 Mich. 2 v. 1.
Christus ad præ-
torium Pilati.
deductus.
quod dicitur omni pro-
phetia.
 Zach. 11 v. 13.
 Ps. 26.
 Ps. 22.
Christus ad Herodem.
 Ose. 7.
 Ps. 30.
 In Bar. 20 v. 1.
 Esa. 5.

61176

tiam va propterea Iudæis interminatus sit quando inquit: Va qui iu-
stificatis impium pro muneribus, & justitiam Iusti aufertis ab eo,
sed & de flagellatione, quæ continuo hoc subsequuta est, hæc extant
voces prophetica: Adversum me letati sunt, & convenerunt, con-
gregata sunt super me flagella. Supra dorsum meum araverunt aran-
tes, & prolongaverunt sulcum suum. Coccineam etiam vestem quod
attingit, qua Dominus indutus est, per Prophetam quis negat designa-
tam? cum querit: Quis est iste qui venit de Edom? rubor vestimen-
torum ex Basor. Quare rubicunda sunt vestimenta tua? & indumen-
tum tuum tanquam a torculari calcato? Nec de arundine, qua per-
cusserunt caput Domini deest prædictio: Virga percutient maxillam
Iudicis Israel: Vti nec de coronâ spinea: Exire n. & videre jubet ille
filius Hierusalem coronam, qua coronavit eum mater. Et de eadem
alius: Expectavi ut faceret uvam (vinea Domini) fecit autem spinas,
& non justitiam, sed clamorem. De quo clamore etiam hoc testatur
vaticinium Facta est hereditas mea mihi sicut Leo in silva, dedit su-
per me vocem suam, propterea exosus sum eam. Neq; non illud: Ape-
ruerunt super me os suum sicut Leo rapiens & rugiens. Hic verò cla-
mor fuit illud Crucifige Crucifige. Pilati quoq; illud, Ecce hominem,
nonne satis exprimit hoc oraculum? Non est species ei neq; decor, &
vidimus eum, & non erat aspectus, ut desiderarem eum. Despectus
fuit & rejectus inter viros, & quasi abscondimus faciem ab eo. Vnde
nec reputavimus eum. At quomodo non reputarunt? Dicunt, inquit
vates: Non est Rex nobis, non n. timemus Dominum, & Rex quid
faciet nobis, ejusmodi scilicet. Loquimini verba visionis inutilis, & se-
cietis fœdus cum mendacio. Et germinabit quasi amaritudo judicij
super sulcos agri. Quenam verò hæc amaritudo judicij? Hæc nimi-
rum, de qua prædictum erat: Morte turpissimâ condemnemus eum.
Qua verò? Ego sicut agnus, sine malitiâ productus sum ad victimam.
In me cogitaverunt cogitatum dicentes: Venite mittamus lignum in
panem ejus, & eradamus à terra vitam ejus, & non erit in memoria
nomen ejus amplius. Ligno itaq; necandus erat. Sed qui ligno? Et e-
visita tua pendens ante oculos tuos. Quomodo verò pendens? Non
quasi

Snepf. 100

Esa. 100

De flagellatōe.

Pf. 340

Pf. 128.

Coccinea vestis.

Esa. 63.

De Arundine.

Micb. 5.

Coronâ spinæ.

Esa. 5.

Ier. 12.

Pf. 220

Esa. 53.

Crucifige.

Ose. 10.

Sap. 2.

Ier. 11.

Consideratōe.

Deu. 28.

Num. 23.

quasi hamo suspenditur, neq̄, quasi filius hominū patitur. Qui itaq̄
 Expandi manus meas tota die ad plebem contradicentem. Et fode-
 runt manus meas & pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea.
 Et eadem scriptura: Confige clavis de metu tuo carnes meas. Nonne
 nautarum metuentium & tamen Ionam in mare præcipitem danti-
 um oratio, Domine ne des super nos sanguinem innocentem, designat
 Pilati Confessionem? Qui primo quidem metuebat Dominum tradere
 tradens tamen postea lavat manus, & dicit: Mundus ego sum à san-
 guine Iusti hujus. Dominum quoq̄, crucem suam portaturum nonne
 ex hoc liquet? Principatus ejus super humerum ejus. Nonne planctus
 ille ad deductionem Christi extra portam factus aperte memoratur
 in hisce? In die illa erit magnus planctus in Hierusalem. In omnibus
 plateis planctus, & in cunctis, quæ foris sunt dicetur: Væ, Væ, quia
 pertransibo in medio tui dicit Dominus. Adde hic, & quomodo Domi-
 nus plangentes allocutus fuerit mulieres: Mulieres, inquit, tuò se-
 dentes surgite, & audite vocem meam, filie confidentes percipite elo-
 quium meum. Exuite vos, & confundemini, accingite lumbos ve-
 stros sacco, super ubera plangite, super regions desiderabili. Quid
 verò, jam de illis, quæ extra portam accidere? Vocabunt agricolam
 (simonem puta Cyrenæum) ad luctum. Cum sceleratis, duobus scili-
 cet latronibus, reputatus est Dominus, & pro transgressoribus, cru-
 cifigentibus nimirum, rogavit. Diviserunt, milites, sibi vestimenta
 mea, & super vestem meam miserunt sortem. Omnes videntes me
 deriserunt me, locuti sunt labijs, & moverunt caput. Gloriatu' pa-
 trem se habere Deum. Videamus ergo si sermones illius veri sunt. Si
 enim est verus filius Dei suscipiet illum, & liberabit illum de mani-
 bus contrariorum. Dederunt in escam meam fel, & in siti mea pota-
 verunt me aceto. Ex vineis Sodomorum vitis eorum: & palmes eo-
 rum Gomorha uva eorum uva fellis, botrus amaritudinis ipsis. Fel
 Draconum vinum eorum. Populus stultus & non sapiens hæc Domino
 retribuisti? Anne verò hisce prædictis omnino non respondit eventus?
 Neq̄, illa Domini apud Psalmistam oratio quid voluerit, cuiquam po-
 test esse obscurum. Ne perdas cum impijs animam meam & cum viris
 sanguinum

Pilati confessio
 part 2. e-
 pist. ep.
 139.
 Manus m-
 licrum.

id est extra portam
 accidit.

Esa. 32.

Amos 5.

Esa. 53.

Psal. 22.

Sap. 2.

Pf. 68.

Deu. 32.

Deu. 32.

Pf. 26.

v. 9. & 10.

sanguinum vitam meam. In quorum manibus iniquitates sunt. Dex-
 tera eorum repleta est muneribus. Similiter & illud Ecclesiastu: Cor
 sapientis in dextera, & cor stulti in sinistra ejus: cum id experientia in
 duobus latronibus comprobavit. Prætereamne verò hic querelam Do-
 mini, qua se à patre derelictum conqueritur? Nonne de verbo ad ver-
 bum illam apud vatem invenit? Anne & tenebras ab hora sexta usq;
 ad nonam factas? De quibus sic propheta: Et erit in die illa non erit
 lux. Et erit dies una quæ nota est Domino, non dies neq; nox, & in
 tempore vesperi erit lux. Et alius. Et erit in die illa, dicit Dominus,
 occidet sol in meridie, & tenebrescere faciam terram in die luminis
 Et convertam festivitates vestras in luctum, & omnia cantica vestra
 in planctum, & ponam eam quasi luctum unigeniti & novissima ejus
 quasi diem amarum. Quis hic non Eclipsin? quis non & luctum inde
 exorturum præsignificari per sentiscit? Sed & de titulo cruci à Pilato
 affixo Propheticas lubet huc ascribere voces: Dominus regnavit de lig-
 no. Item: Constitutus sum Rex super Sion montem sanctum. (Intelli-
 ge lignum crucis cum D. Cypriano) Quomodo & illud de cla-
 more Domini, quando spiritum Patri tradidit, vaticinium: Jehovah
 de Sion rugiet & de Hierusalem dabit vocem suam, ita ut Contre-
 mescant caeli & terra. De quo item alius: Conturbata sunt gentes,
 & inclinata sunt regna, dedit vocem suam, mota est terra. Et ite-
 rum alius: Nunquid super isto non commovebitur terra, & lugebit
 omnis habitator ejus. Vnde & de collapsio templi superliminari (nam &
 hac in Evangelio hebraicu conscripto literis memoria proditum ab Hi-
 eronymo accepimus) ex Propheta audire testimonium? Stridebunt car-
 dines templi in die illa dicit Dominus. Num etiam de non frangendis
 ossibus Domini? Os non comminuetis ei, inquit ille. De q; perforando
 latere Christi? Videbunt in quem pupugerunt, vaticinatus est ille. Au-
 di & de sepultura Domini jam Propheticas prædictiones. Veni in her-
 tum meum, messui myrrham meam cum aromatibus. Et iterum: La-
 psa est in lacum vicia mea & posuerunt super me lapidem. Et rursus:
 Dedit apud impios sepulchrum ejus, & cum divite in mortibus ejus. Et
 demum: Ecce lectulum Salomonis, (nam & hoc nomine Christus in-
 digetatur)

Eccl: 10.

Pf. 22.

Zach: 14.

Amos. 8.

Pf. 95. psz

de mont.

sionet fina

Joel. 3. vs 6

Pf. 45.

Amos 8.

part. 2 ep.

ep. 78.

Amos 8.

Exod 12.

Num 9.

Zach. 12.

Cart. 5.

Thren. 3.

Esa. 53.

Cart. 3.

B

digetatur)

Isa. 9. digeratur sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel, omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi. En habes hic locum sepulture, prope Calvariam, sepulturam sceleratorum, in sepulchro divitis Iosephi, in horto, habes & myrrham & aromata, quibus delibutum fuit corpus Domini, habes & saxum ostio sepulchri applicatum, & deum etiam adhibitam militum custodiam. En & de solitudine mularum de loco sepulture Christi accipe vaticinium: Indica mihi, inquit sponsa mystica illarum nomine, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum.

Can. 1.

Verum de ijs, que passionem Domini spectant, tantum: Nunc & de ijs, que resurrectionem.

Primò autem sese à mortuis resurrecturum Dominus ipse præcinit apud psalmistam: Non derelinques animam meam apud inferos, neq; dabo sanctum tuum videre interitum. Et apud eundem: Ego dormivi & somnum cepi, & resurrexi, quoniam Dominus suscepit me. Et iterum: Quoniam conversus vivificasti me: & de abyssu terre iterum reduxisti me. Quà vero die designatum est, quando scriptum legimus: Vivificabit nos post biduum, in die autem tertia resurgemus. Præfiguratum verò, quando Deus die tertia primum in montem Sinai descendit, & Isaac ad immolandum ternario dierum numero ducitur Gen. 22. Ionas à belua marina tertia die expuitur. Et quidem diluculo hoc futurum, secundum illud: Quasi diluculum præparatus estgressus eius. Item: Exurge gloria mea, exurgam diluculo. (Sic enim de se respondit Domini caro, ut impleteretur viginti secundi psalmi titulus, pro assumptione matutina.) Deinde quod & terre motum concernit, cum quo Dominus resurrexit, prædixit illum David hu verbis. Terra tremuit & quievit, dum resurgeret in iudicio Dominus. Similiter & tremorem fugamq; custodum sepulchri, cum quasi impregandi animo inquit: Exurgat Deus & dissipentur inimici eius, & fugiant, qui oderunt eum, à facie eius. Pecunie quoq; ipsis à Pontificibus numeratæ ut ne revelarent resurrectionem Domini, mentio fit apud alium dicentem: Hostes iusti accipientes munus ad pauperes, (Christi affectas) deprimendos.

ps. 15.

ps. 30.

ps. 29.

Ose. 6.

Exod. 19.

Gen. 22.

Ose. 6.

ps. 56.

Hier part

2. ep. ep

29.

Ps. 75.

ps. 67.

Amos. 5.

deprimendos in porta. Mulierum etiam cum apparatu aromatico ad
 Sepulchrum iter annotatum legimus hisce verbu: *Quae est ista, quae* Cant. 3.
ascendit per desertum, sicut virgula fumi ex aromaticis myrrhae, thu-
ris & universi pulveris pigmentarij. Sicuti & illud, quod Sepulchrum
repererint vacuum, sic n. ibidem: In lectulo meo per noctem qua sivi,
quem diligit anima mea, qua sivi illum, & non inveni. ubi statim
quoq; de illis, quae invenerunt Dominum, subjungitur: Inveni quem
diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam. uti & alibi de Domino
Mariae Magdalene occurrenti: Occurristi latanti & facienti, quod Es. 64.
rectum est. Et iterum alibi de mulieribus Christum se vidisse annun- Esa. 27.
ciantibus: Mulieres quae venitis ab spectaculo, venite, non n. est popu-
lus habens intellectum. De duobus quoq; discipulis Emahunt a profi- Esa. 64.
ciscentibus haec reliquere praedicta Propheta: In vis tuu recordabun- Thren. 4.
tur tui: Spiritus oris nostri, Christus Dominus, comprehensus est in cor-
ruptionibus nostris. In quo diximus, sub umbrarjus vivemus in gen- Cant. 1.
tibus. Item: Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Quae
sivi & non inveni illum, vocavi & non respondit mihi. Quid hic ali-
ud audis, quam colloquium illorum de Christo in itinere habitum?
quid aliud, quam sermones illorum, post disparitionem Domini. Sed
quorsum opus pluribus? Plene sunt horum Sacramentorum scripturae
veteri Testamenti. Nullus super his Propheta, non Legulator, aut
psalmographus siluit, sed omnis penes sacra de his loquitur pagina,
quorsum tanquam ad limpidissimos fontes remitto, qui abundantius
potare cupiunt. Coronidis loco adhuc saltem addo Salomonis vaticini- Cant. 1.
um, de eo, quod cum suis discipulis Dominus post resurrectionem com-
mesurus & bibiturus erat, quod hoc est: Comedi favam meam cum
melle meo, & bibi vinum meum cum lacte meo: Comedit amici mei
& bibite, & inebriamini charissimi. Quorsum & illud Davidis vide- Ps. 67.
tur spectare, cum postquam custodibus sepulchri male precatus fuerat
adait: Iusti vero epulabuntur, & exultabunt in conspectu Dei, & la-
tabuntur in letitia, Id quod ut & nobis in illo beatarum animarum
concilio contingat, faxit, qui passus est propter peccata nostra, & re-
suscitatus propter nostram Iustitiam. Amen.

B

3

Figuras

Ignoras equidem Geometricas suis non defraudabit
mysterijs. qui quod oculus conspicitur univ^{er}sum hoc,
certo ordine, hoc est (a) mensura, numero et pondere, à
prima illa illius causa architect^otrice, Deo, compo-
situm noverit. nisi fors an id. fortuitò sic factum, quem-

admodum quis manibus ludendo, vel figuram in charta pingit, vel ce-
ra formam imprimit, deliraverit: Quanta tamen ne in Ethnicos qui-
dem cecidit dementia, qui divinae non modo figuras agnoverunt, un-
de hieroglyphica apud Aegyptios disciplina, sed & nescio quam iisdem
attribuerint, ut vel Pythagoricum illud saltem axioma (b) satum est
indicio: Mathematica sicut sunt formaliora Phisicis, ita & actualio-
ra, & sicut in suo esse minus dependent ita etiam in suo operari: In ho-
minem itaq; Christianum, quem in sapientia & hanc mundi fabricam
extructam sacrae docuere pagina, tanta qui caderet? Quod si tamen
sit, qui non omnem ausit affirmare figuram esse mysticam, crucis tamen
qui neget, erit nemo. Perlustremus enim omnia hac rerum uni-
versitate contenta, certe quoquo nos converteremus huius figuram depre-
hendemus.

Attolle oculos, & d'aves ad aëra volantes formam crucis assu-
mere conspicies. Observa & stellarum, vinculis quasi invicem colliga-
tarum, e ordinem, quoties hic signi huius figura? Convertere te ad aqua-
rum fluentia, quid hic pinnis pisces, brachia f homines extensis natan-
tes, quid naves g. cum velis tumentibus vehuntur, cum ex partibus pal-
mulis labuntur, cum iuga eriguntur, aliud, quam meras crucis figu-
ras designant? Iam in agrum excurve, & illic non fossorum h saltem
sed & agricolarum quaedam instrumenta crucis signum imitari a-
nimadvertes. Quod si & Mechanicorum officinas visitare lubuerit,
videbis inibi neminem non operariorum opus suum absolvere, nisi per
ejusdem, id est, crucis formae instrumenta.

Nonne & milites gladiis, arcubusq; eadem figura formati utun-
tur? Natura verò ipsa, ne & in hac parte suis nos destituat documen-

sis adeo

a.
Sap. 11.

b
pic. Mir.
in Apol. de
Mag. nat.
& cab.

c
Psal. 103.

d
Hier. lib. 2.
ep. ep. 134.

e
Iob. 38.

f
Hier. in
marcel. 11

g
Minut. 19.
in Dial. 8.

h
Just. apol. 2

i
max. tau-
vinēsis de
cruc. Dom.
hamil. 2.

vis, adò sedulum sese nobis in hac figura adumbranda exhibet Geome-
triam, ut ferè nullum fruticem, non arborem, ut de herbis taceam
videat, quæ ramulorum suorum diffusione crucem, non immisissam qui-
dem quam vocant sed illam, quam litera græca Γ refert, non praesi-
guret. Sed quid ad alia te remitto, tuam ipsius intueri figuram, nam
 Γ hæc, si manus expanderis, crucem tibi depinget. Nimirum sic vel
manibus palpas, nil ferè tam exiguum esse, quod hoc signum non re-
presentet, nil tam excelsum, quod ad erudiendum te in huius cogni-
tione non descendat. Ecquis jam nostrum adeò bardus sit, id non sine
gravissima fieri causa ut ne videat?

Ægyptij ^k sane atq; Arabes hæc animo secum, pro sua in figuris ^{Corn: A}
hieroglyphicis observandis singulari industria, exactius trutinantes, ^{grip. secun-}
figuram crucis in primis quadrangonicam, non modo summam habere ^{dum illo-}
potentiam confirmabant, sed Γ omnium celestium virium atq; intel- ^{tum sen-}
ligentiarum firmissimum esse receptaculum, quod ipsa sit figura omni ^{tentiam}
um rectissima, continens quatuor angulos rectos, sitq; prima superfi- ^{lib. 2. de}
ei descriptio, habens longitudinem Γ latitudinem, dicebantq; eam ^{oc. phil.}
coelestium fortitudine conspiratam, quia eorum fortitudo per rectitu- ^{c. 23.}
dinem angulorum atq; radiorum resultet, sintq; stelle tum maxime ^{l.}
potentes, quando in figura cæli quatuor obtineant cardines, atq; ra- ^{Ruff. lib.}
diorum suorum in se invicem projectione crucem constituent. Unde et ^{2. c. 29.}
inter literas ^{m.} Γ nos illam referre haud dubitabant. Serapidusq; nu-
minis sui pectori tanquam divinusimum signaculum imprimere ^{Agrip. 6.}
sed quod Γ stuporem ferè meretur vitam futuram illam interpreta- ^{supra no-}
bantur. ^{tato.}

○ Ethnicorum nunquam satis commendandam industriam! O ^{n.}
nostram verò nunquam satis reprehendendam ignaviam! At malus, ^{Sozomen}
inquis, illos hoc edocuit genius. Hoc verò qui dixeris, quomodo coram ^{lib. 7. Ec-}
D. Ignatio te purges, vide, sic scribente: o Latuit principem huius ^{cl. hist. c. 15}
seculi virginitas Maria, Γ partus ejus similiter, Γ mors Domini: ^o
Tria mysteria clamavi in silentio. Valebit itaq; hic vulgaris ille versus ^{in ep. ad}
Quodq; parum novit nemo docere potest. Verum à Patriarcha Iaco- ^{Ephes.}
bo illos hoc hausisse magis ad rem forsàn dixeris, qui p duobus suis ne- ^P
potibus ^{Gen. 48.}

B S

Exod. 9.

potibus impositis & intermutatis benedixit manibus, & quidem ita transversim inter se obliquatu, ut cruce Christi abstrusissimum præfigurarent Sacramentum. Aut etiam inde, quod cognovint Moſen q̄ extensione manuum suarum, & sic quasi crucem formando, tonitruum inhibuisse sempeſtatem. Vtraq̄ conjectura tam merè est Typica quam exempla utraq̄ merè sunt mystica.

Sum serint verò vel hinc, vel aliunde hanc suam Ægyptij sententiam, quid id ad eò ad nos? Æmulemur potius, quinq̄ pro virili, illorum in indagandis quadragoni, sive signi crucis mysterijs diligentiam. Me hac in re quid attinet, tale vobis de ijsdem exhibeo tyrolinum.

Plotinus
En. 6. lib.
9. c. 6.
vide Reu-
cblinum
de arte
Cabal.

Ante creationem omnium sola illa supercœlestis Trias, nulli vel Angelorum, vel hominum comprehensibilis, in Monade consistens indissolubilis erat, quæ cum de omnipotente potentia ad energie actum progredi vellet, non quod alterius esset indiga, cum sufficientissima esset omnium, maximeq̄ seipsa contenta (r.) sed ut immensam suam bonitatem, ut pote quæ sui communicativa erat, communicaret cum alijs, de superabundanti majestatis suæ fecunditate producebat, multiplicando duo per duo, τετρακτιῶν, non quidem Ideam illam Pythagoricam, quam s̄ alij Iovem, alij formam, alij intellectum primum, sive animam mundi nuncuparunt, sed primam illam rerum omnium materiam; cui quam convenientissime competat τετρας, facile perspiciet, qui consideraverit quaternarium primum esse compositum numerum, scilicet ex bis duobus, ideoq̄ non nisi rebus materiatis competere. Neq̄ enim binarium, cum ex unitatibus duabus constet, neq̄ ternarium, cum ex unitate & duobus, compositum numerum quis dixerit, cum unitas positionem nullam, ideoq̄ nec compositionem, faciat t.

simplicius
in com-
ment.
sup. præd.
Quantu
lib. 2. c. 6.
in conscrip.

Primam verò hanc omnium rerum materiam, quam τετρακτιῶν diximus, Monas (ut Macrobij u verbis utar) initium finiq̄ omnium, neq̄ tamen ipsa principij aut finis sciens, hoc est, Deitas ipsa, ut quæ μέλισσα πέντων ἀριθμεῖν καὶ γεωμετρεῖν secundum Platōnem novit, quam aptissime disponens, primo in universum om-

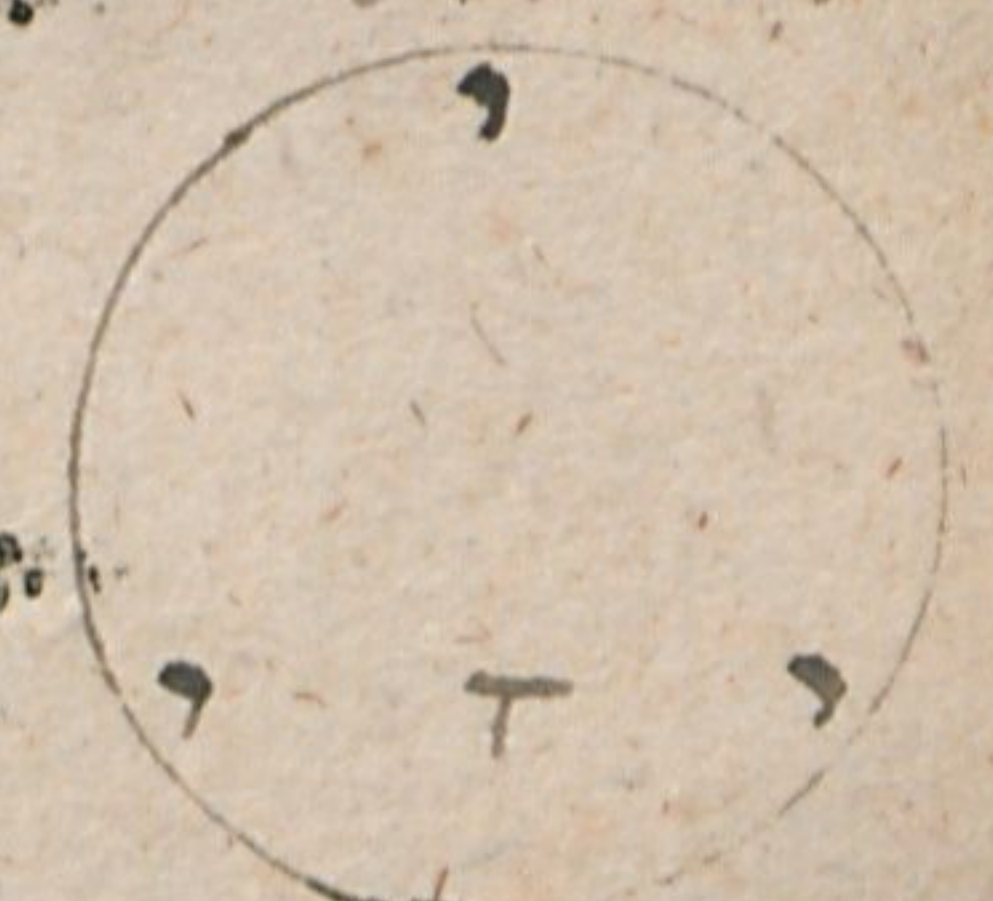

mem sphaera complexa est, quam non abs re Olympum, ve letiam a-
 sbera prisci illi poetae appellitarunt, alij caelum Empyreum, alij x li-
 nam viridem: totum verò hoc complexum cum complectente Ma-
 crocosmum dixerunt. Hunc postea Macrocosmum iterum sphaericè
 distribuit, in mundum intellectualem sive Angelicum, ubi novem illi
 Angelorum chori in tres hierarchias divisi y, quem Scriptura
 ¶ z cum articulo semper nominat, in d & tertium caelum alicubi:
 aa deinde in caelestem, ubi stella fixae & erraticae, quem expansio-
 nem vocat bb vel etiam **W**: & demum in elementarem, ubi i-
 gnus, aer aqua & terra. Adderem hic quaedam de Trigono, quem hoc
 in loco spagirica disciplina in circulo depictum nobis proponit (ut in fi-
 gura patet) ad demonstrandum, qui Deus sit cc **A** & **o** id est tri-
 gonus in circulo sive Monas in Triade, (lineola enim curva è medio **A**
 sublatà, rectificat àq, claudet illud, co quoq, divisum conjunge iterum,
 & perfectum circulum cum trigono habebit) ni ne in immensum no-
 ster hic cresceret tractatulus vererer. Deniq, ut in proposito pergamus,
 quad jam sphaericè & tamen tripliciter, uti dictum, disposuerat Deus
 etiam quatuor distinxit partibus, Oriente nempe, Meridie, Occiden-
 te & septentrione, quae ductà lineà ab Oriente in Occidentem, & i-
 terum alià à Meridie in Septentrionem dant quadratum aquilate-
 rum, hoc est, signum crucis. Unde Poëta: dd.

Ne ve quis ignoret speciem crucis esse colendam
 Quae Dominum portavit evans, ratisne potenti
 Quatuor inde plagas quadrati colligit orbis. &c.

Et sic convenientissimam Macrocosmi Θεοσυντοξιν paucis de-
 scriptam habes, quae quam mystica sit antequam indagemus, eandem
 & in Microcosmo observatam videre erit operae precium. Micro-
 cosmi itaq, h c est, hominu, sic dicti, quod, ut ee Arabu il-
 lius verbu utar, sit universi epitome, & quasi abbreviata ta-
 bula, unde & πᾶσα κτίσις in scriptura ff appellatur non
 minus,

x
 pic. mir. in
 non gentis
 suis cōlors
 y
 vide Dio-
 nys. de cae-
 lest. hier.
 z psalm 8.
 v. 4. & 19.
 v. 1. & 6.
 14. v. 13.
 aa
 2 Cor. 12
 v. 2.
 bb
 Gen. 1. v. 8.
 cc
 Apoc. 1.
 dd
 sed. lib. 3.

De qua Petr. Ga-
 tinus de arcanis
 cath. verit. lib.
 2. c. 10.

ee
 Algazel.
 ff
 Marc. 16.
 v. 25 Col.
 1. v. 23.

A
 W

non minus, quam Macrocosmi figuram tornatilem esse, & à rotundi-
tate proveniente ad ipsam tendere, digno scimus ex centri in ambi-
lico à natura nobis depicti evidentia. Quamvis idem & Iob gg atte-
stetur, dum inquit Manus tue plasmaverunt me, & fecerunt me ro-
tū in circuitu. Deinde quod & triplicitatem illam concernit, eandem
in homine non modo virtute & actione sed & membris, partibus &
locis humani corporis prorsus distinctam, universiq; illius triplicitati
correspondentem deprehendimus. Caput enim hominis quæ suprema
ipsum pars existit, est mundi spiritalis imago. Novem enim Angelo-
rum in illis ordinibus, qui sunt hb. Seraphim, Cherubim, Throni, Domi-
nationes, Potestates, virtutes, principatus, Archangeli, Angeli, no-
vem hi sensus in capite cum extimi, tum intimi, Memoria nimirum
cogitativa, Imaginativa, sensus communis, Auditus, visus odoratus
gustus, tactus ordine correspondent. Illa verè hominis portio, quæ à
capite incipiens ad septum illud, quod diaphragma appellamus, usq;
pertingit, cœlesti mundi vices gerit. Cor enim primo uti, vocant, mo-
bili, & Cœlo stellato, per simile est. Quemadmodum enim illud suo re-
gulari & circulari motu reliquas, quas ambit sphaeras similiter move-
ri facit, sic non secus cor sua continuâ atq; equali motione reliquis
corporis partibus vitam & motionem ministrat. In hoc quoq; uti in-
numerabiles illæ stellæ fixæ, sic in corde non secus omnes spiritus, om-
nesq; humane resident vires. Sydereo orbi & primo mobili septem er-
ratici planetæ statim succedunt, ea ratione ita vocati: quia in motu
errare videntur, cum modo rectè incedere modo recurrere, alias tar-
dè moveri existimentur: omnes tamen primum mobile consequuntur.
Similiter quoq; pulmones sunt cordis velut satellites quidam atq; mi-
nistri, & frequenti assiduq; ipsorum motione ejus commodis inservi-
unt: qui quidem cum velut spongiæ quædam nostri corporis existant
quandoq; dilatantur, & quandoq; contrahuntur: modò festinâ modo
tardâ utentes respiratione, nimirum hac ratione errantium syderum
inequabilem motum imitantes. Et quemadmodum 7 Planetarum
præcipui universitatis curæ prepositi, duo clarissima luminaria, di-
cuntur, Sol & Luna: & in sublimiori regione tres Planetæ una cum
Sole,

gg
Iob. 1078.

hb.
vide Area
paginam
de hier.
cœlesti.

Sole, super eum tamen collocantur, Mars, Iupiter atq; Saturnus, in
 inferiori autem simul cum Luna, super ipsam quidem, reliqui duo
 statuuntur Venus ac Mercurius: ita dexter ac Principalis pulmo So-
 lem representat, & ideo in tres particulas distinguitur, quæ ab ea,
 ut partes, à toto continentur: Sinister autem Lunam referens, ut
 quoddam totum in duas dividitur Portiones: quæ quidem omnia simul
 collecta septenarium numerum absolvunt. Et hinc similitudinem inter
 celestem mundum, & humani corporis secundam sedem, sat conve-
 nientem quis non dignoscit? Ultima quoq; hominis pars à diaphra-
 gmate usq; ad crura cum mundo elementari convenientia est mani-
 festissima. Sicut enim in eo ex prima materia quatuor generantur
 elementa, ignis, aer, aqua & terra: ita in hac infima parte ex cibo,
 qui omnium quatuor humorum materia prima vocari potest, ipsi qua-
 tuor gignuntur humores, bilis calida sicca atq; subtilis igni persimilis
 sanguis calidus, humidus ac optime temperatus cum aere conveniens:
 pituita frigida & humida aquam representans: melancholicus hu-
 mor frigidus & siccus terræ respondens. Et sicut ex quatuor ele-
 mentis animalia consunt, quæ præterquam quod nutriuntur atq; au-
 gentur, sensum quoq; motumq; participant: nec non fiunt plantæ,
 quæ & sensu & motu destituta aluntur solum atq; augentur, aliæq;
 inanimatorum mixtorum genera in lucem prodeunt, quæ & sensu
 & motu, & nutrientis atq; augentis expertia facultatis, elemento-
 rum feces merito possunt vocari, ut lapides, fungi, sal & metalla: Ita
 quoq; ex quatuor humoribus in hac ultima sede procreatis membra
 quedam fiunt, quæ aluntur, augentur, sentiunt, atq; moventur, ut
 nervi, panniculi, muscoli atq; lacerti: alia autem gignuntur, quæ
 & sensu & motu suapte natura sunt destituta, nutriuntur tamen ac
 augentur, ut ossa, cartilaginee ac venæ. Ex cibo insuper & quatuor
 humoribus alia generantur, quæ nec sensum, nec motum ullum parti-
 cipant, nec nutriuntur, nec augentur, sed fæces ac cibi humorumq;
 superfluitates existunt, ut stercus, lotium, sudor, narium purgamen-
 ta, & aurium sordes.

Verum hæc quia cum jucunditate quadam erant conjuncta paulo
 fusius

C

fusus quam forsā parerat, de microcosmi triplicis fabrica, cum macrocosmi, harmoniā proponere visum fuit. Nunc & quadragesimum microcosmi videamus, hunc enim in hoc a quē ac in macrocosmo observatum reperimus, Nam si depingas hominis figuram vel in circulo, vel extra circulum, ita ut immotus talis pedes dextrorsū sinistrorsūq; in utrumq; latum protendantur, & manus ad capitis lineam eleventur, ipsi tunc extremi manuum pedumq; digiti tibi quadragesimum, hoc est crucis quadrilateræ signum deformabunt, cuius centrum etiam secundum naturæ ductum erit in umbilico. Et sic vel caligantibus oculis videmus, quaternarium, ut cum Arithmetico, sive quadragesimo, ut cum Geometrico loquar, primum esse numerum aut figuram quæ Deum mundum & majorem & minorem ad sui exemplar iam spherā referente monadem comprehensum, tripliciterq; ad designandam triadem distinctum, disposuit.

Nec equidem magis mysticè disponi mundus potuisset. Quaternarius enim fundamentum & radix est omnium aliorum numerorum. Adde enim unum ad quatuor & habes quinarium, adde duo & habes senarium, adde tria, & habes septenarium, adde unum & tria, & habes octonarium, adde duo & tria & habes novenarium, adde unum, duo & tria & habes denarium, omnium numerorum complementum & finem. Fallor an & hinc sex diebus, quemadmodum sex memoratæ processiones omnem numerum, sic omnia opera sua, quorum prima materia similiter fuit τὰ πρῶτα. Deus consummavit prima enim illa processio, unius nempe ad quatuor cum sit simplicissima, representat primo die factam productionem simplicissimam Tetragonicæ pyramidos, nomine quinarij ob id à Pythagoreis insignitæ (basis enim illius est quaternarius habens in cacumine verticis sui summam unitatem) quæ est ignea lux incorporei & immaterialis separata rum intelligentiarum mundi, extra cælum visibile, diciturq; æthera. Altera processio duorum nempe ad quatuor secunda die factam firmamenti productionem denotat, quod quatuor partibus sive quadragesimo distinctum est, cuius sex sunt latera, sursum, deorsum, ante, retrò, dextrorsum, sinistrorsum.

Tertia.

Tertia verò processio trium videlicet ad quatuor, tertio die factam productionem significat, trium nimirum horum Plantarum lapidum & metallorum, (quæ duo posteriora etiam tertio die facta verisimillimum est) ex legitimâ & temperata quatuor elementorum commixtione progenitorum. Quamvis verò solam terram horum matrem Genesis pronunciet, (ii) quaternariū tamen nostrum id haud colere noverit, qui animadvertit nullum sensibilem elementorum purum esse, sed illa secundum magis & minus esse permixta, & in se invicem transmutabilia. Terra enim lutescens, dissoluta q̄ fit aqua, atq; illa ingrossata densata q̄ fit terra. Per calorem autem evaporata transit in aërem, & ille nimium calefcens in ignem. Quo Paracelsus (kk) videtur motus, ut senserit unicum esse elementum, quod in quatuor corpora sit divisum. Sed & quartam processionem unius nimirum & trium ad quatuor consideremus, quæ octo orbium caelestium factam quarto die exornationem, affigendo ut quidam volunt, luminaria, seu productionem potius, ut & quidam rectius sentiunt, ipsam designat. Quatuor enim denotant Lunæ, Mercurij, Veneris & Solis orbis, tria Martis, Jovis & Saturni, unum verò cælum stelliferum. Sed quatuor saltem hasce processiones jam sic demonstrasse sufficiat, residuas, ne longior sermo fastidium pariat, philomusis perpendendas relinquimus. Anne verò jam Deum in universi, quam hominis dispositione magis mysticâ uti potuisset figurâ, quam quadragonor. Forsan nec aliâ fuit conveniens? Herclè haud fuit. Ideo enim hominem condidit Deus, ut in ipso tanquam in templo suo habitaret, mundum verò, ut esset homini hospitium. (ll) unde illum non aliâ, quam quæ Deo, tanquam incolæ illius maxime conveniebat, (cum quicquid consociari debeat, certam prius deposcat analogiam) figurâ disponi par erat, hunc verò non aliâ quam quæ homini hospiti suo, aptissima. Deo autem magis convenire haud potuit ulla figurarum quam vel Trigonus vel Quadragnus. Trigonus ob Deitatis simplicitatem, cujus ἑστὶ cum sit una, constituit punctum, tria verò ὑπὸ ἑστέως tres lineas, quæ finibus suis se mutuo contingentes conficiunt trigonum ἰσὸς πλευρῶν. Tetragonus verò ob duplicem respectum, quem habet res personæ ad se invicem habent,

ii
Gen. 2.

kk
in lib. A-
207.

ll Beroald
Chron. lib.
1. c. 2.

bent, quorum primus, qui est patris gignentis ad filium genitum, re-
 spondet processioni primæ simplæ in quadrangolo, id est, unius lineæ ad
 unam: alter verò qui est patris & filij ad spiritum sanctum ab utroq;
 procedentem processioni secundæ itidem simplæ, duarum nempe ad
 duas, quas duas posteriores constituit duplex spiritus Sancti respectus
 ad priores duas. Respicit enim ad illas non modo quatenus sunt personæ
 Trinitatis, sed & quatenus sunt Pater & Filius. Atqui sacram Trina-
 dem (quamvis enim Deus, neq; numerus neq; ordo, neq; unum neq; u-
 nitas sit, (mm) liceat tamen homini, cum aliter non possit de Deo sic
 loqui) jam referebat trina humani corporis fabrica, imò anima ipsa
 hominis, quæ essentiâ quidem una, potentijs verò trina, utpote λό-
 γιστικῆς cujus tanquam reliquarum Regina sedes (observa convenien-
 tissimam dispositionem) in prima fabrica, in cerebro nempe, θυμικῆς
 cujus in media sedes, in corde scilicet, & demum ἐπιθυμητικῆς cujus
 in infima, hoc est ventre inferiore. Tetragoni igitur ut & in homine
 esset exemplar, homo hac figurâ formandus erat.

Homini quoq; jam sic formato, non fuisse, (quod alterum prosylo-
 giumi nostri membrum erat) aptiorem figuram, quam quadrangulum
 probatu sanè per quam facillimum est. Ideo enim homo in hoc hospi-
 tium remissus erat ut inibi ipsi omnia ad sui sustentationem necessaria
 suppeditarentur. Hæc verò pro triplici hominis conditione erant tripli-
 cia ἡγεμονικῆς, θυμικῆς, ἐπιθυμητικῆς. Prima debebat submini-
 strare primæ hominis portioni respondens mundus Angelicus. Ratio e-
 nim sive Intellectus hominis habebat se ad Deum primum illuminari

de, ut Dionysius (nn) loquitur, principium, sive lucis essentiâ ipsam
 quemadmodum Luna ad Solem, quæ uti suam à Sole mutuatur lu-
 cem, sic intellectus noster à Deo. Qui cum lucem in habitet in acces-
 sibilem (oo) divinitatis suæ radios novem illorum Angelorum ordinum
 operâ gradatim quasi, ut idem sentit Dionysius, (pp) in mentem homi-
 nis diffundebat.

θυμικῆς verò suppeditare debebat mediæ hominis parti correspon-
 dens mundus cælestis, ubi nempe planetae, reddendo, puta, complexi-
 onem tractabilem, & ad omnia bona comproporcionatam, & contem-
 peratam

mm
 Arcopag.
 de mystica
 Theol.

nn
 de cælesti
 hier. c. 13.

oo
 Tim: 6.

pp
 de cæl:
 hier. c. 9.
 & c. 13.

per artem & quæ sunt huius generis. *Ἐπιθυμητικὸν* quæ ultima sunt, impertire debebat in simæ hominis parti respondens mundus elementaris. At qui horum necessarium suppeditatio commodius fieri non poterat, quam per macrocosmi cum microcosmo symmetriam. Eandem ita q̄ in universo, & homine dispositionem observari fuit necessarium.

Quis verò hinc mecum non concludat, quadragonum in hominis, quod Dei templum esse debebat, in mundi verò, quod hominis futurum erat hospitium, *ὀρθογώνιον* maxime fuisse adhibendum. Et quis quoq̄ mecum stupendam & planè mysticam hanc hominis fabricam non admiretur, cum gentili illo dicendo: (qq) O magnum miraculum est homo, animal adorandum & honorandum. Quis deniq̄ reputando secum quod homo sit templum Dei, non cum Bernhardo seipsum, & alios in clamet: (rr) Agnosce o homo dignitatem tuam, agnosce gloriam conditionis humanæ?

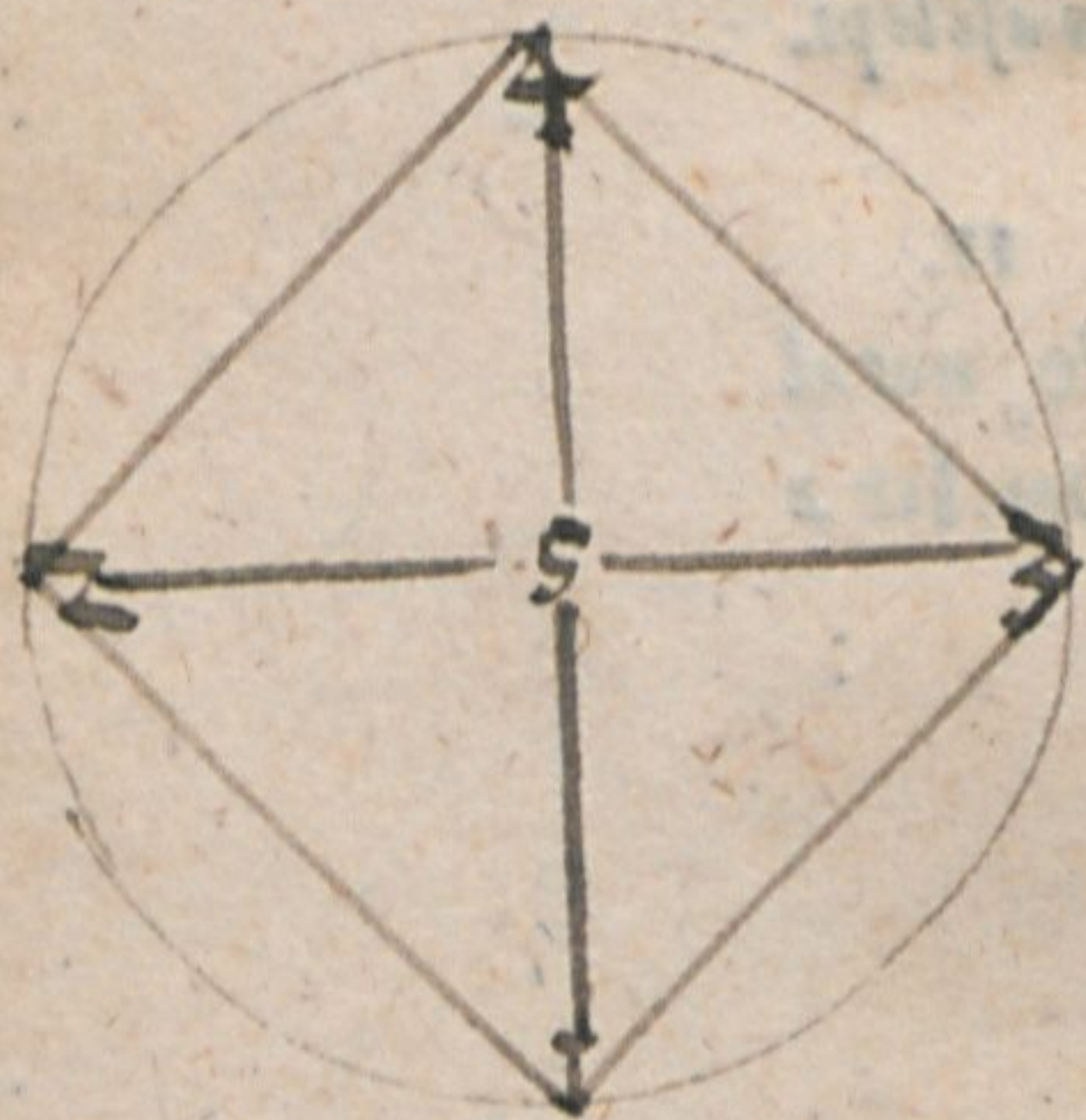
Æquisimum equidem hoc si fiat iudices. Anne verò & æquisimum si mecum miserabilem protoplasti lapsum deploras, quo mysticam hanc templi divini fabricam, hoc est, signum crucis adeò extreme profanavit, ut ubi prius erat summa conformitas cum Deo & creaturis, jam nil nisi mera sit dissonantia, atq̄ discrepantia. At, dices, hanc mihi prius delinees, ut quid deplorem, sciam. Neq̄ id factam illubenter, tu itaq̄ ut illam eò exactius dignoscere queas, mirandam illam ante lapsum harmoniam prius mecum quæso perpende. Homo ad similitudinem supercelestis Monadis creatus & ipse Monas existebat. Ex homine verò uti monade, in qua omnis numerus uniformiter constat, quantum verò procedit, tantum discernitur & multiplicatur (ut inquit Areopagita (ss) per discretionem procedebat) binarius, qui est anima & corpus. 2. ternarius, qui est in corpore, suprema, media & infima pars, in quarum qualibet iterum ternarius, in suprema vis cerebri ventriculi, in media cor & duo pulmones, in infima ventriculus, intestina, vesica vel etiam epas & duo renes; in anima verò facultas rationalis, irascibilis & concupiscibilis. 3. Quaternarius, quem in corpore faciunt quatuor humores. In anima irascibilis, concupiscibilis.

qq
Hermes
in asclepi.

rr.
de natal
Domini 2

ss
de Ente et
exemplaribus

cupiscibilis, Intellectus & voluntas, in qua duo posteriora dispefcitur
rationalis. 4. quinarium, quem in corpore cerebrum, lingua, cor, pulmo
epar, constituunt. In anima vero quatuor priores anime potentie,
cum facultate, loquendi. 5. senarium, qui est in anima, irasc. concup.
Intel. Vol. loquela, & sensitiva. Corporis senarium brevitatis gratia
lubens omitto, uti & reliquos omisurus sum, cum sint cuius in pro-
su. 6. Septenarium, quem cum superioribus sex dat Phantasia. 7. o-
ctonarium, quem super addita facit memoria. 8. Novenarium, quem
addita vegetativa. 9. Denarium, quem addita superioribus Locomotiva
Hic cum sit omnis numeri finis (ab eo enim ulterius non numeratur
nisi per replicationem) in unum coacervatus redit, sicq; Constituit
Circulum, cuius centrum est unitas. Omnium jam horum in homine
numerorum, tanquam totius edificij fundamentum erat quaternar-
ius, seu ut priscorum Philosophorum termino utar, quadratura circu-
li, sive crucis, cuius limites nullus illorum excedebat, uti haec figura
adumbrat.

Hac vero numerorum decentissima proportione homo & Crea-
tori & creaturae correspondebat. Triuni Creatori nimirum monade &
triade, binario uti ex unitatibus duabus collecto Creatori & creaturae
sive naturae. Ternario quoq; secundario tribus hierarchijs caelestibus,
imò etiam tertio tribus mundis, angelico, caelesti & elementari.
Quaternario primario nomini Terragrammato יהוה secundario
quatuor illis summis principibus toties in scriptura nominatis, Micha-
eli, Raphaeli, Gabrieli, Urieli, tertio vero & triplicitatibus figuro-
rum caelestium, quarum prima ד ו ו ו Secunda ה ו ו ו
Tertia ו ו ו ו Quarta ו ו ו ו quarto quoq; & ele-
mentis. Verum omnium numerorum cum superioribus illis correspondentiam
enumerare nimis foret longum. Finem potius seu usum illius confide-
remus, quem aptissime quidem cum nobis describat Hebraeus ille (et)
huc habet ex eo ascribere: Initio creationis mundi, inquit, divina
cohabitatio erat descendens in inferiora, & cum esset divina cohabi-
tatio inferioris, reperti sunt caeli & terra uniti & erant fontes & ca-
nales activi in perfectione, & traherantur à superiore ad inferiora.

et
In pers.
lucis.

& in veniebatat Deus complens superne & inferne. Hæc ille: Per ca-
 nales hosce nihil aliud intelligit, quam supercaeleste illud supercaele-
 stium aquarum, hoc est, sapientie divinæ, stillidium, quod ex lim-
 pidissimo omni-scientie fonte, Deo, per primas, secundas, tertias, &
 sic consequenter, essentias divinas (ut luculentissime docet Dionysius)
 (uu) tanquam per varios fistulares meatus in mentem hominis destil-
 labat, ad quod excipiendum canalium hominis orificia sublimium il-
 larum fistularum meatibus ad amussim ut corresponderent, erat ne-
 cessum: Correspondebant vero per dictam jam (de qua & paulo supe-
 rius) Symmetriam. sed hæc de optima illa ante lapsum harmonia ho-
 minis cum superioribus: Nunc & dissonantiam, quæ post lapsum, vi-
 deamus. Hanc vero idem, quem supra introduximus, Hebraeus sic
 nobis descripsit & reliquit: (xx) Venit Adam primus, & peccavit, &
 diruti sunt descensus, & contracti canales, & desit aquæ ductus, &
 cessavit divina cohabitatio, & divisa est societas. Sed qui homo ad
 peccandum sic inductus, quiq; hoc ex peccato orta sit illa dissonantia,
 paulò fusius declaremus.

Antiquus ille serpens, cum, quod derelicto suo (yy) principio sive
 centro in lateribus Aquilonis propriam sibi vellet condere monarchi-
 am, super stellas Dei exaltaturus solium suum, ut esset similis Altissi-
 mo, celo, id est circuli circumferentiâ jam ejectus esset, (zz) (unde
 nec ad centrum datur regressus, ideoq; nec ipsi spes saluti) ut in figurâ,
 etiam hominem ex invidia melioris conditionis in suum aestuabat pel-
 licere consortium. Fieri vero hoc non posse videbat, nisi decentissimum
 illum in homine labefactaret ordinem. Hanc itaq; moliens labefactatio-
 nem initium illius commodissime fieri à parte inferiori, id est à con-
 cupiscibili ducebat, fructu arboris vetitæ, tanquam illius objecto, il-
 lam movendo. Res pro dolor successit. Concupiscibilis enim hoc modo
 pervertit cum reliquis convenientiam Qua factò tentavit & irasci-
 bilis, quæ concupiscibili instinctu statim prorupit indignabunda
 quasi in illud: Ne forte moriamur. His devictis adortus est Intel-
 lectum, qui percepto hinc subsequituro fructu, gloriâ nempe
 divinâ, prioribusq; adhorcantiibus, id e re sua esse judica-
 vit

de hier.
 cæl. c. 4. 7
 9. 13 & 15.

lib eodem.

in Iud. ep.
 v. 6.

Esa. 14.

Jer. 1
 Ab Aquilone
 venit malum.

Esa. 14 Quomodo
 cecidisti de caelo
 Lucifer filius aurora
 Merid.

judicavit, cui voluntas assensit: sicq; Quadragoni, uti fundamenti ve-
 liquorum, combinatio dissoluta est quam dissolutionem & reliquorum
 numerorum, quinarij, (enarij &c. statim subsecuta est dissonantia,
 & in universum totius hominis à perfecto statu, in quem collocave-
 rat ipsum opifex, dejectio. unde & divina à nobis divisa est societas
 secundum illud (aaa) peccata vestra dividerunt inter vos & Deum
 vestrum. Confracti sunt canales & desiere coelestes illi influxus.
 Hinc intellectus hominis, qui sese ad Deum habet, quemadmodum
 Luna ad solem, ut superius diximus, ἐκλειψις passus est, interposi-
 tã inter Deum & illum corporeã labe & terrestri impuritate. De quo
 psalmographus (bbb) conqueritur. Quare faciem tuam averti Do-
 mine, quoniam humiliata est in pulvere anima nostra. Similiter &
 sapiens hujus filius. (ccc) Corpus corruptioni obnoxium aggravat a-
 nimam, & terrenum domicilium plenam curarum mentem depri-
 mit. De reliquarum anime potentiã cum superu' οὐρανῶν, quid
 dicam? ubi prius influxus boni, & omnia homini cooperabantur in
 bonum ibi (ddd) jam influxus mali, & omnia homini vergunt in
 malum, adeo ut & in hominis ultionem, tanquam à Deo disiden-
 tis sese armet creatura. Hinc pugna stellarum de caelo contra Sisa-
 ram. (eee) Hinc arcus Domini intentus, quem non absurde zodia-
 cum dixeris, hinc sagittæ ejus acutæ (fff) hinc jaculatores Domini
 (ggg) hinc immissio per malos Angelos (hhh) hinc bellum Domini
 (iii) hinc cœli ipsi ærei & terra facta ferrea. (kkk) Ab quam vere
 hic eum Propheta conqueri possumus: (lll) Repulit Dominus altare
 suum, maledixit sanctificationi suæ, tradidit in manus inimici ma-
 ros turrium ejus.

At quid querelis opus, dices, sacerdote potius & opifice opus esset
 qui impiatum quadragonum nostrum rursus expiaret, ejusq; ruinas
 instauraret. Equidem nec hunc voluit nobis deesse animarum a-
 mantissimus ille Deus, (mmm) Deus veniarum (nnn) misericor-
 diarum pater. (ooo) Dedit enim nobis unigenitum filium suum, in
 quo, ut

aaa
Esa. 59.

bbb
psal. 143.

ccc
Sap. 9.

ddd
Sir. 39. v.
32 Sap. 16
v. 24.

eee
Iud. 5 v 10

fff
ps 7. 4 Esa
16. v. 13.

ggg
Iob 16. v 13

hhh. ps. 78
iii ps. 39 v 12

kkk deu 23
lll zhen 2

mmm
sap 12 v 27.

nnn. 2 esa
9. v. 17 ooo
2 cor. 1 v 3.

quo ut inquit (ppp) Apostolus complacitum fuit ipsi univ. sa. in pleni-
 tudinem inhabitare, & per eum reconciliare cuncta erga se, pacifi-
 catis per sanguinem crucis ejus, instauratisq; per eundem, sive, que
 in terra sunt, sive, que in caelis. Crux itaq; id est, quadragonus noster
 cruce Domini ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΝ, qualis Nonnus fuisse testatur, tam
 rursus sanctificata, quam instaurata est: quod cur alia, quam hac fi-
 gura fieri non debuerit, haud illum fugiet, qui quamobrem Moses (rrv
 ad serpentem ictu laserum medelam & serpentem aeneum jussu Domi-
 ni formavit, exactius ponderaverit. Sanctificationem jam quadragoni
 nostri primum quod atinet, facta est quadruplici, quasi in quatuor
 crucis extremitatibus, sanguinis Christi aspersione, ut patet profluentis
 de capite spinis sauciato, neq; non ambabus manibus, & demum pedi-
 bus clavis confixis, ad illius praefigurationis impletionem, qua (sss) sum-
 mus pontifex sanguine vituli quatuor ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΝ altaris thymi-
 amatis cornua tingere solebat. Sicq; jam rursus fundamentum aedifi-
 cii, quod erat quaternio, sanctificatum est, quam sanctificationem
 profanatae Triadis nostra jam praecesserat expiatio, facta trina sangui-
 nis Domini profusione, uti in horto, in flagellatione, & dum Domino
 soccinea detrahebatur chlamys: neq; non similiter profanati circuli
 sanctificatio, facta sanguinis in circumcissione profusione. Et ita quoq;
 satisfactum trinae illi typicae Iudeorum, hoc est superliminaris & utri-
 usq; postis sanguinis aspersioni, (rrr) similiterq; & illi filiorum Aaronis
 per circuitum altaris agnini, vel etiam alterius hostiae sanguinis fusioni
 (quu). Habes jam hosce numeros unarium, binarium, ternarium, qua-
 ternarium, septenarium ex 3 & 4, & octonarium ex 1. 3 & 4, con-
 stantem, rursus expiatis: Videamus & reliquorum in homine nume-
 vorum, sive si mavis Geometricè loqui, dimensionum expiationem. Qui-
 narius itaq; quinq; Christi vulneribus rursus sacer est, senarium passio-
 ne Domini, sexta die facta, novenarius morte Domini hora nona expi-
 antis, denarius deniq; decem hisce in passione Domini adhibitis, ut pa-
 tet a vinculis, quibus ligatus, flagris, quibus caesus, columna, ad quam
 verberatus, sermo spineo, quo coronatus, chlamyde, qua indutus, arun-
 dine dextra pro sceptro data, qua percussus, cruce, in quam actus, cla-
 vis, quibus cruci suffixus, lancea, qua latus ejus confossus, & demum
 sepulchro

ppp
 Col. reph.

rrv
 Num. 21.
 vide serm.
 p. Ricij de
 com. Sacr.
 ratione.
 sss.
 Lev. 4.

rrr
 Exod. 12.
 quu
 Lev. 1 & 2

sepulchro, quo conditus, Commissuram quoque nostris quadragoni, hoc
 est, crucis sanctificavit iterum Christus, dum ad commissuram suae
 crucis ex latere suo vulnerato largissime profudit sanguinem, typo
 summi pontificis in v. Testamento vituli sanguinem ad basin quadrati
 altaris profundentis. Haec de totius fabricae expiatione. Nunc de rui-
 narum instauratione pauca agamus.

Quadragoni itaque ruinas instauraturus Dominus, ut ab hostibus
 quos non de futuros praesciebat, incursionibus tutum post hac esset edi-
 ficium hoc, se ipsum hujus constituit principium, & tanquam immobi-
 le centrum, juxta illud: Qui est principium. Item: Qui est principi-
 um opificij, ut Pagninus vertit, Dei. (xxx) In quatuor quadragonicae
 hujus fabricae lateribus posuit 12 Apostolos suos secundum illud: (yyy)
 Et murus civitatis habens fundamenta 12, & in ipsis 12 nomina Apo-
 stolorum, ita ut quodlibet latus tria teneat ex illis, quorum laterum
 extremitates compinguntur cruce Christi quadrangulari, habente, ut
 inquit Apostolus, (zzz) longitudinem, latitudinem, sublimitatem atque
 profunditatem, infixis quatuor hisce clavibus, hoc est virtutibus. Extre-
 mitas prima connectitur profundiori parti crucis, FIDE, quae occulta
 voluntatis Dei vocatione prima in fundo cordium humanorum, quasi
 fundamentum in edificio ponitur: Secunda jungitur parti, quae est
 usque ad brachia, vocaturque longitudo, PERSEVERANTIA. Tertia
 cum parte sublimiori SPES combinat, quae nobis in caelestibus reposita
 est: Quartam denique cum parte in qua porrectae sunt manus, dicitur
 que latitudo, CHARITAS conjungit. Habet quoque structura hujus
 principium sive fundamentum, lapis nimirum angularis & petra vi-
 vens Christus quinque foramina, quae sunt quinque illius vulnera, ut in
 illis foraminibus formosa illa & immaculata columba, Ecclesia ab
 inferni occipitris insultum se habet abscondere, & tuto nidificare possit,
 quinque nimirum dilecti sui plagas fide tenendo & contemplando me-
 moria. Et ne praepropere festinatio imperfectioni edificij causa praebe-
 ret, sex aetates ad illius consummationem destinavit, prima est ab
 Adam ad Noe, 2^a a Noe ad Abraham, 3^a ab Abraham ad David, 4^a
 David usque ad transmigrationem Babylonicam, 5^a ab hac usque ad
 Christum, 6^a a Christo usque ad finem mundi, Septem interim per polis
 exornat.

xxx
 col. 1. v. 18.
 apoc. 3. v. 14
 yyy
 Apoc. 21.
 zzz
 Eph. 3.
 Cant. 2.
 Bfa. 11

exornat.

exornatq; virtutibus, quae septem illa sunt spiritus sancti dona, Octog.
beatitudinibus donat. Novem insuper caelestium vigilum ordines ipsius Matt. 9.
custodiae praefecit, & deniq; decem praecipua circumsepsit.

Et haec est illa reedificatio templi, de qua antea luxulenter disserit Amos 9.
Propheta: In die illa suscitabo tabernaculum David quod cecidit, &
reedificabo aperturas murorum ejus & ea, quae corruerant instaurabo
& reedificabo illud sicut in diebus antiquis. Haec est illa jactura fun- Eph. 2
damenti, de qua Apostolus: Superstructi estis super, fundamentum
Apostolorum ac Prophetarum, summo angulari lapide ipso Iesu Chri-
sto, in quo quaecunq; structura coagmentatur ea crescit in templum
sanctum in Domino, in quo & vos coedificamini in habitaculum Dei
per spiritum. Haec civitas illa *ἡ πόλις ἡ νῆα*, haec domus illa
cujus, longitudo eam, quanta & latitudo, de quibus duo illi videntes
Haec domus illa sapientiae, cujus septem sunt columnae, septem nimi-
rum illae Ecclesiae de qua Apocalypsis. Hoc edificium illud, de quo in
psalmo: In omnem terram exivit id edificium, eorum. Sic enim
non inepte quidam vertunt, cum & apud Iobum *ἡ πόλις* ita usurpatur
id est, cum perpendiculari edificavit. Fallor an hoc praefigurarunt se-
tragonica illa altaria Moysi & Salomonis, in quorum angulis erant
quatuor cornua, adumbrantia quatuor crucis angulos? Fallor an &
idem designavit Ariel quadrangulatum aequi lateribus, similiter ha-
bens cornua 4 & coronam in circuitu, referentem circulum homini,
de quo supra. Quid quoq; rationale illud quadrangulum, duodecim ge-
mitu in quatuor lateribus ordine positum exornatum, aliud quam hoc
rationale significasset edificium.

Nunc qui prius adeo exultabas letitia ob convenientem prioris fa-
bricae symmetriam, nunc, inquam, gaude, letare & exulta ob longe
convenientiorem reedificati templi huius syntaxin, mecum q; praeni-
mio gaudio exclama: Quam dilecta tabernacula tua, Domine, virtu- ex ps. 83.
tum, concupiscis & deficit anima mea in atrio Domini. Cor meum
& cara mea, exultaverunt in Deum vivum. Etenim passer invenit
sibi domum, & turtur nidum sibi, ubi reponat pullos suos. Altaria
tua Domine virtutum, Rex meus & Deus meus. Beati qui habitant in
domo tua, in secula seculorum laudabunt te. Beatus vir cuius est auxi-

antiquis

D

3

lunae

liam abste, ASCENSIONES IN CORDE SVO DISPOSVIT. In
valle lacrymarum, in loco, quem posuit, Etenim benedictiones dabit
Legulator, IBVNT DE VIRTUTE IN VIRTUTEM, videbitur Deus
Cypr. de Deorum in Sion, (hoc est, in cruce, juxta Cyprianum) &c.

mont Sion Verum ut ad finem properemus, cur hinc figuram crucis non vere
& sina. mysticam predicemus? Cur hoc signum maxime omnium hieroglyphi-
cum non dicamus, omnibus alijs longe anteferendum? Quod si & belli
Ducibus non vertitur vitio, quod suis militibus syntagma edicant,
que tesseris vocant, ut suos quique Dux possit internoscere, & se quoque
inter se queant, quemadmodum in bello Casari erat Venus genitrix,
& Syllae Apollo Delphicus, & Mario Laus Deus, & Iephthae Siboleth,

in epist ad qui quoque nobis det vitio, sicut D. Martiale cruce[m] Domini, in que
Burdiga- credimus, Deum verum & Dei filium, in mente, in ore, in signo re-
lenses. nendum, ut ipsius recitem verba, judicemus. Crux enim Domini, uti
aliterius dicit, armatura nostra invicta contra Satanam, galea custo-
diens caput, lorica protegens pectus, clypeus tela maligni repellens,
gladius iniquitatem & angelicas insidias perversa potestati sibi proa-
pinquare nullo modo sinens. Hoc solo signo celestis victoria data est
nobis, & per crucem baptismus Dei sanctificatum est. Hucusque ille si-

lib. 2, ep. militer & Hieronymus: Exultemus ad crucis similitudinem, sanctas
ep. 134. in caelo levemus manus, cum sic nos armatos Demones viderint, op-
primuntur. Quando Moses erectus habebat manus, vincebatur Ama-
lech. Si paululum illae conciderant, invalescebat. Haec quoque ille. Sub-

in ep. ad scribit eidem D. Ignatius, cum inquit, princeps hujus mundi in hoc
Philip. gaudet, quando quis crucem negaverit. Interitum enim sibi ipsi esse
cognovit confessionem crucis. Haec enim trophaeum est contra ejus vir-
tutem, quod videns expavescit, & audiens timet. Initium enim illi
fuit ad damnationem cruce Christi, principium mortis, initium perdi-
tionis.

Exod. 28. Quemadmodum itaque summus pontifex in veteri testamento ratio-
nale illud quadripartito gemmarum ordine distinctum, super cor su-
um portabat, quando ingrediebatur Sanctuarium, tanquam memo-
riale coram Domino in aeternum, ita & quilibet Christianus, tan-
quam spiritalis Sacerdos, oraturus coram Domino, in memoriam re-
demptionis

de mitionis per crucem Christi facta, haud immerito praefigurato per
illud crucis signo pectus suam signat juxta illud. **Pone me, ut signa-** Cant. 3
culum super cor tuum. Sicuti etiam idem Pontifex auream gestabat **Ex. 28.**
in fronte laminam, in qua nomen **יהוה** erat insculptum: sic &
quilibet Christianus jure figuram crucis per eandem adumbratae fron-
tem suam notat.

Et sane cur hoc vel hac saltem de causa non faceret, ut sibi in me-
moriis revocet, se jam hoc sacro sancto signaculo tanquam heredem
caeli à Deo ipse in fronte sua notatum, juxta illud: **Notabis** **fig-** Ezech. 9.
num super frontes virorum. Quod de litera tau, quae crucem refert, **v. 4.**
& Hieronymus & Cyprianus, qui & illud (**Ex. 12**) signum similiter **lib. 2. ep. ep**
sic explicat, intelligunt. Item secundum illud: **Signemus servos Dei** 134. **CYP.**
nostri in frontibus nostris. Vocatur verò ibidem **sigillum Dei vivi,** **lib. 2. adv.**
quod Hebraeorum Doctores alias **יהוה** non absurde vocant (quam- **Iud. c. 28.**
vis **sepher Iezirah** **יהוה** habeat) quod veritatem significat, & idem **Apoc. 7.**
est, quod Amen. In qua dictione comprehenditur litera **Alphabets**
prima, media & ultima, ad innuendum, quod Christus, qui veritas **Apoc. 3.**
est, & **o** **o** **o** dicitur, sit principium, medium & finis omnium.
prima quoque litera **י** significat unam & mille, **ד** verò quatuor de-
narios, & **ה** quatuor centenarios, ad denotandam quadraturam
circuli sive crucis, de qua superius.

Alibi verò signum hoc in frontibus Christianorum appellatur no- **Apoc. 6.**
men patris, nomen Christi, nomen civitatis novae, quod ut videas, qui **c. 14. c. 22.**
cum superiori consentiat, hoc est, quod sit idem, quod crux, sic accipe
Nomen patris est **יהוה** quod **יהוה** vocant Hebraei, quibus
de causis vide Ricium & Galatinum, scribebantque olim hoc modo **יהוה**
cum quo nomen Christi **יהושע** idem est, ascit à tantum litera, **ו** Ricium in
per quam tetragrammaton illud jam factum est effabile secundum il- **portarū lu**
lud Prophetae: Propter Sion non tacebo, & propter Ierusalem non **uis epito.**
quiescam, donec egrediatur ut **SPLENDOR** iustus eius & Salvator **P. Gal. de**
ejus ut **LAMPAS** accendatur. Et vocabitur tibi nomen novum, quod os **art. cath.**
Domini nominabit. Nomen jam hoc novum, quodnam aliud, quam **verit. lib.**
Iheschua, quod Gabriel Archangelus, tanquam os Domini nominavit? **2. c. 10.**
Novum id sane est, cum nulli alij quam Christo proprium sit. **Qui Esa. 62.**

D

8

ONIM

omni in Latina Bibliorum translatione Iesus vocantur, uti Iesus Nave
Iesus Iosedes, & Iesus Sirach non יהושע Iheschuh, sed יהושע
Iehoschua, id est, Deus salvabit, scribuntur. Iustus vero Christus, ut
splendor egressus, & Salvator ut Lampas accensus, postquam יהושע
Iehovah nomen Christi pronuntiatum est ab Angelo יהושע Iheschuh
ab inserta litera ו cuius extrema duo & conjuncta lampadem, medi-
am vero & lychnum refert.

Ex. 23.

Scribe jam nomen Iehovah hoc modo יהוה adde ו hoc modo
& habes nomen patris & filij & civitatis sancte in forma crucis
Sicq; intelliges & illud vaticinium: Splendor ejus, ut lux erit, cornua
in manibus ejus, quae adumbrant duo extrema iud. literae Schin. Hoc
est illud sigillum Dei vivi, quo in frontibus consignati sunt servi Dei.

Ab. 3.

Sicne vero hoc signum Character ille terrificus, homini à Deo im-
pressus, ob quem cuncta animalia hominem tanquam Dominum time-
re Hebraeorum Doctores asserunt, indeq; Pahad nominant, id hoc loco
disquirere foret nimis longum: Sufficiat jam indicasse, quod crux sit
sacra Christianorum tessera, quae Domino exercituum suos signatos
milites ab alijs dignoscere visum est.

Id quod & videntur Christiani illi Imperatores significare voluisse
dum omnia fere militaria vexilla, imò & arma signo crucis insigniri
curarunt. Neq; cuiquam potest esse obscurum, hinc apud omnes Chri-
stianas Ecclesias in consuetudinem primo venisse, ut non modo templa
& sepulchra hoc exornaverint signo, sed & ad vias regias lapideas et
vexerint cruces. Quod & predictum erat à Propheta: In die illa erit
ara Domini in medio terrae Aegypti, & statua Domini iuxta termi-
num ejus. Et erit in signum & in testimonium Domino exercituum in
terra Aegypti. Quae haec ara Domini, quam crux in qua immolatus
quae statua illa, quam eadem crux? Per Aegyptum quoq; hic si Ro-
manum intelligas imperium, forsitan ab Apocalypsi non dissentias.

Isa. 19.

Quam consuetudinem licet & Calvinianarum ranarum Lunati-
cum genus (spiritus quippe Calvinianus unus ex tribus illis in modum
ranarum procedentibus spiritibus existit, de quibus Apoc.) Ideo latri-

Apoc. 16.

sam esse coarctat, nos tamen adhuc in Ecclesijs nostris retinenda,
ut qui non ad adorandum, sed in memoriam Crucifixi Christi, crucis
signum adhibeamus. Omnis itaq; actus, cum non ex opere ipso, sed ex
modo agendi appellationem sibi vendicat, modus vero hic reminiscenda
crucis Christi, quem causatur illa externa imago, Idololatricus non
fit, cur imaginem crucis, tanquam idolum, ex nostris exterminare-
mus Ecclesiam. Quod si vero propter abusum cavendum illam tolli
velint, videant, ne in seipso, ut qui sint crucis imago, & in univer-
sam naturam, quae undiquaq; crucium plena, sint injuri. Beza, Vide Col.
quod attinet, qui ideo se EX ANIMO CRUCIFIXI IMAGINEM Mompel.
DETESTARI, pro suaq; FERRE NON POSSE, dicit, quod sit ima- de Imag.
go crudelitatis Iudeorum in Christum, mirum est, quod non passionis
Dominicae historiam ideo quoq; fuerit detestatus, quae Crudelitatem
Iudeorum in Christum longe expressius ob oculos ponit, quam vel li-
gnea, vel lapidea aliqua crucifixi imago.

Sed quid ad nos illorum deliria? Gaudeamus nos & triumphe-
mus potius ad crucis conspectam imaginem, memores victoriae, Cyprian.
Domini, qua tria illa regna sibi in cruce subiecit, & caelestium, quando in expos.
in aërem sublimis aëreas subjugavit potestates, terrestrium, quan- Symboli.
do expansis manibus omnia ad se traxit, & infernorum, quando ad
serram pedibus detortis inferiorum capita contrivit: reputantesq;
quod qui Constantino Imperatori signaculum illud cum hac in scrip-
tione, IN HOC VINCE, ostenderit, & nos, quoties idem intuemur
signum, monitos velit, ut in hoc strenue adversus hostes nostros pug-
nemus, tandemq; palmam obtineamus. Abrumperem hic jam ili-
co sermonem, nisi unum atq; alterum miraculum cruce perpetratum
obiter quasi enarrare crucis exigeret dignitas. Primum quod at-
tinet, factum est, cum Constantini matris Helena studio, per qui-
orem monita, ut Hierosolimam pereret, quaesitum crucem
Domini inventa esset, cum admovent eam muliercu-

lae cuidam

Polydorus
lib. 5. c. 6.
de rerum
inventoribus

Francis. cula cuidam mortua, quam vita restituit. Unde & Constantinus mo-
loperius, in tu edicto quenquam deinceps eo supplicio necari vetuit. Alterum ac-
hist. Occi- cidit in Canaria, in cuius insula Hispaniola Christophorus Columbus,
dent. Ind. qui primus eas provincias ex Europaei ingressus est, crucem fixerat,
 que nullo modo postea potuit evelli. Sic inanimata imago Christi una
 crucifixum esse verum Deum & salvatorem mundi gentibus illis com-
 testata est.

Et haec de Sacramento crucis in medium afferre lubitum fuit.
 Nunc mihi salve.

Sybil. ap. O lignum felix, in quo Deus ipse pependit. Quod his elogijs cum
Sozō lib. 11 quodam, Coronidis loco, lubens merito afficio.

6. 1. Rup. Crux Christi: Ianua caeli, clavis paradisi, Diaboli dejectio, homi-
Abbas Tui- nis erectio, captivitate nostra solatium, libertate precium, expecta-
ciensu lib. tio prophetarum, promissio Patriarcharum, spes Christianorum, re-
6. de divin surrectio mortuorum, caecorum dux, claudorum baculus, consolatio
offu. c. 21. pauperum, sustentatio inopum, spes desperatorum, triumphus Regum
et lib. 626 dignitas Sacerdotum. Crux tenebrarum excidium, lucis infusorium,
 mortis effugium, vitae navigium, Salutis imperium. Quicquid Deo
 proficimus, quicquid acquirimus, quicquid speramus, veneranda cru-
 cis est fructus. Per crucem Christus ad se traxit omnia. Regnum Pa-
Matt. 24 tris: sceptrum filij: sigillum spiritus sancti: totius est testimonium
 trinitatis, Salvo ergo, salve iterum sancta crux, signum filij hominis,
Apoc. 277 lignum secundum paradisi. Fac illud quamprimum in caelo
 apparere, de hoc vero da nobis edere, O IESU

pro nobis Crucifixe. A-
 MEN.

Jg 33 50

ULB Halle 3
003 560 996

TA → OL
Mura 4 u. 11
Vorkurs

V077

nam rāgēs mīā legis subie

Manne arnis leg per deser

tū dānās rīgtū mīā pēnā uerē

at dēq rēnū mīdū mīā a cūm

Sne cōmūānes aīā hūmā carna

is aqūmā hūmā fōrtū mī

...

...

rūt rōgū uqlāt a hīs mīā dīu

dīstīnctīō mīā sēnsū uīdēnā

Aīā cōmūānō

...

rīgtū mīā pēnā uerē

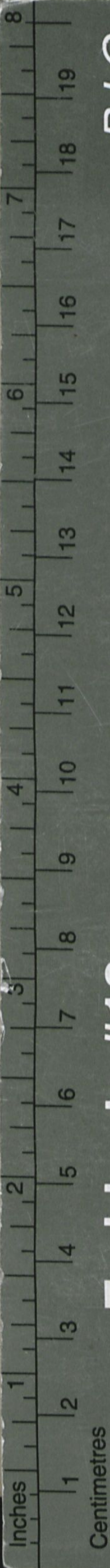
Hīs hāqūndat mīā lēnā mīā

In mīā dīu

...

...

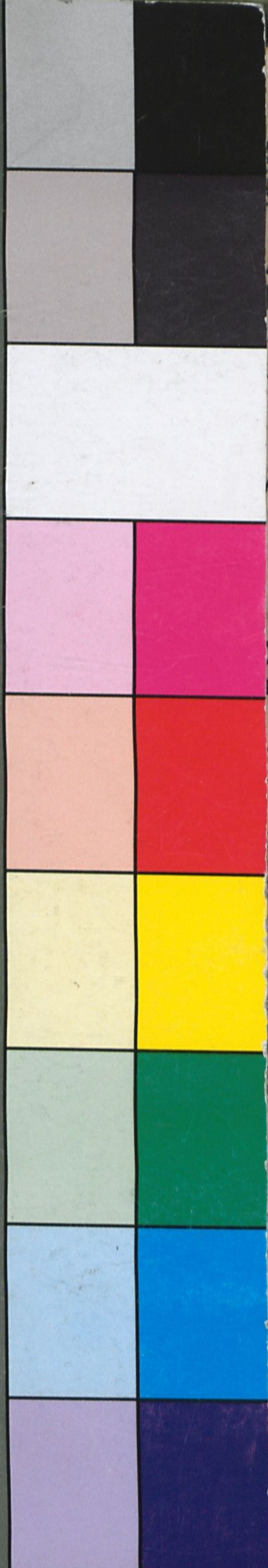

B.I.G.

Farbkarte #13

Black, 3/Color, White, Magenta, Red, Yellow, Green, Cyan, Blue

16.

A PASSIO
RESVRRECTIONIS
ETERI TESTAMENTO
cerpta
nnexus est
VS DE MYSTE
CRVCIS
PER
OSCVRDT ALFEL-
ENSEM.

DESIAE
Andreas Hantzsch
1609.

